

Ink. 2017-05-15

Delgivningsd.
Rätt tid
Sign/

Högsta Förvaltningsdomstolen

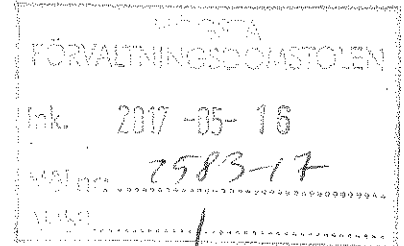
via Kammarrätten i Stockholm, Box 2302, 103 17 Stockholm

Stockholm den 15 maj 2017

**Överklagande av dom i Stockholms Kammarrätt den 13 april 2017
angående laglighetsprövning av Stockholms kommuns beslut om
Utfasning av mynt i parkeringsautomater**

Klagande

Bertil Friman, 550527-1139,
Rörstrandsgatan 37, 113 41 Stockholm
E-post: bertil.friman@fdk.se
Telefon: 070-647 03 29, 08-31 76 75



Beslut som överklagas

Dom i mål 4350-16, hos Kammarrätten i Stockholm, den 13 april
2017

Bevis

Ärendet gäller om kontanter är lagliga betalningsmedel för betalning
av gatuparkering i Stockholms kommun.

Stockholms kommun har tagit bort möjligheten att betala för
gatuparkering med kontanter. De menar att skyldigheten att ta emot
sedlar och mynt enligt Riksbankslagen är förhandlingsbar, och att
Kommunen därigenom kan neka att ta emot kontanter.

Den främsta förespråkaren för att skyldigheten att acceptera kontanter
skulle vara förhandlingsbar, är Riksbanken själv. De skriver på sin
hemsida, under rubriken "frågor och svar", följande:

Kan butiker neka att ta emot kontanter?

*Huvudregeln är att kontanter är lagliga betalningsmedel och
därmed ska accepteras vid betalning. Denna regel kan dock
avtalas bort av affärer, restauranger etc. En butik kan alltså i
princip vägra att acceptera kontanter överhuvudtaget, vägra
acceptera mynt eller vissa valörer (t ex 1000-lappar) eller för den
delen sedlar och mynt som snart ska upphöra att vara lagliga
betalningsmedel m.m. Ur ett konsumentperspektiv är det önskvärt
att jag får informationen i god tid (t ex genom en skylt på dörren)
så att jag kan välja om jag vill handla där eller gå någon
annanstans.*

Många jurister tar för givet att Riksbanken har ett ordentligt underlag,
när de lämnar ett sådant besked på sin hemsida, men det verkar inte
så. Det saknas referenser till hur de kommit fram till sin slutsats.
Troligen kan källan till deras slutsats spåras tillbaka till dem själva,

även om den har lämnat avtryck i tre mål¹ utan att för den skull ha varit tillämplig i dessa.

Redan i april 2010, d v s innan det fanns någon dom som nämnde att skyldigheten att ta emot kontanter skulle vara förhandlingsbar, lämnar juristen Maria Gil på Sveriges Riksbank ett utlåtande, i ett mål som gällde patientavgifter i Jämtlands läns landsting. Detta utlåtande överensstämmer med ovan nämnda citat från Riksbankens hemsida, bortsett från att Riksbanken då även hävdade att offentliga vårdinrättningar hade rätt att neka kontanter, genom att förhandla bort lagen.

Förvaltningsrätten och kammarrätten beslutade visserligen att vårdinrättningar var skyldiga att acceptera kontanter, men genom denna dom, och två andra liknande, etablerades ändå uppfattningen att skyldigheten att acceptera kontanter i alla andra fall, d v s de som ej var offentlighetsreglerade, skulle kunna förhandlas bort, för att inte säga nekas. Detta skedde tidsmässigt parallellt med att regeringen Reinfeldt beslutat sig för att uppmuntra kortbetalningar, bl a genom att, via en ny lag, frånta handlare den rätt som de annars skulle ha haft², att vidaredebitera sina kortkostnader till köparen.

Eftersom Kammarrätten (och Förvaltningsrätten), i sin dom, knappast kan hänvisa till en hemsida, även om det är Riksbankens, har de istället valt att hänvisa till en dom i Högsta Förvaltningsdomstolen, HFD 2015 ref. 49. Trots att denna dom innebär att Landstinget åläggs att acceptera kontanter, nämner man att det i andra fall, alltså sådana som domen inte gäller, skulle kunna finnas undantag från skyldigheten att ta emot betalning i kontanter:

I vissa fall kan parterna avtala om att betalning ska ske med andra betalningsmedel än kontanter

Men detta har aldrig prövats, och inga exempel lämnas heller på sådana fall, de är ändå inte relevanta i den aktuella domen.

Det vore konstigt om en reflektion som lämnas i förbigående, och aldrig har prövats, och inte är relevant i målet, skulle kunna utgöra ett grundläggande prejudikat, och att detta prejudikat skulle göra en tidigare allmänt respekterad lag, mer eller mindre verkningslös.

Jag vill därför vädja till Högsta Förvaltningsdomstolen att undersöka om det någonsin varit avsikten att denna lag skulle vara förhandlingsbar. En bekant till mig, har sökt med ljus och lykta i alla offentliga källor han kommit åt, efter ett svar på denna fråga, men bara hittat uppgifter som tyder på motsatsen. Se under avsnittet: "Angående uppfattningen att skyldigheten att ta emot kontant betalning skulle kunna avtalas bort", i överklagandet till förvaltningsrätten. Här följer ett exempel, på hur entydig lagen ansågs vara när den moderniserades 1970:

¹ Svea hovrätt ÖÅ 1269-11 (2011-03-11), Kammarrätten i Sundsvall 852-12 (2013-06-05) och Högsta Förvaltningsdomstolen HFD 2015 ref. 49 (2015-09-10).

² genom en förordning från EU

Riksbankens sedlar är, som tidigare nämnts, lagligt betalningsmedel. Detta innebär att en borgenär inte kan vägra att ta emot dem som betalning ens om de lämnas i stor omfattning i små valörer.

Om tolkningen av denna lag ändrat sig till det som Riksbanken anger på sin hemsida, så har lagen i praktiken försvunnit.

En lag upphör att gälla, utan att någon lagändring, och de sedvanliga remissförfarandena, har skett.

Varken institutioner eller politiker får möjlighet att uttala sig om vad utfasningen av kontanter kan innebära för t ex sårbarhet och beredskap.

Fyra banker (Nordea, SEB, Swedbank och Handelsbanken) och två kortföretag (Visa och Mastercard) som redan idag gör stora vinster på kortbetalningar, får full kontroll över alla betalningar i dagligvaruhandeln och över avgifterna för dessa. Konkurrensen från de avgiftslösa kontanterna försvinner. Exempelvis utnyttjar bankerna redan idag kortavgifternas osynlighet genom att aktivt, genom telefonförsäljning, söka förmå sina kunder att övergå från betalkort¹ till kreditkort, eftersom de senare är förenade med betydligt högre avgifter i butiken.

Alltfler människor, som inte har förmågan att överblicka sina inkomster och utgifter, kommer att fastna i s k skuldfällor, med höga räntor och straffavgifter.

Visa och Mastercard, båda amerikanska företag, får möjlighet att stänga av svenska individer och företag från att kunna betala och ta emot betalningar på ett normalt sätt, utan att detta kan prövas i svensk domstol.

Personliga uppgifter, baserade på betalningsloggar, riskerar att läcka, och kan användas för t ex utpressning.

Visst finns det många praktiska fördelar med elektroniska betalningar, men kontanter har också fördelar, genom sin robusthet och enkelhet. Varför inte behålla kontanter som ett komplement och en garanti för att bankerna inte missbrukar sin roll som entreprenör för elektroniska betalningar? Åtminstone är det Riksdagens och inte Riksbankens sak att ändra gällande lag.

Till stöd för mitt överklagande vill jag även nämna att två av de fem ledamöterna i Kammarrätten, anmälde sig skiljaktiga:

Hases Per Sjöblom, pensionerad kammarrättsassessor och justitieråd, och

Olle Lundin, professor i förvaltningsrätt.

Enligt deras mening borde överklagandet till Kammarrätten ha

¹ Det som även kallas debetkort. D v s att betalningen dras direkt från kundens konto.

bifallits, fast på annan grund än den jag angett ovan.

Slutligen vill jag anmärka på att en av de tre ledamöterna i Kammar-rätten som avslog mitt överklagande, Helena Linde, tillhör en juristgrupp på SKL som redan bundit sig i just den sakfråga som målet gällde. Denna juristgrupp, och dess chef (Germund Persson) har sedan 2013 eller tidigare, konsekvent hävdad och informerat sina kunder, om sitt ställningstagande. Se bilaga 1 som visar utdrag ur SKL:s kontaktlista och deras ställningstagande angående myntbetalning i parkeringsautomater, samt bilaga 2 som visar utdrag ur ett upphandlingsdokument från Linköpings kommun.

Jag förstår därför inte hur det skulle kunna vara möjligt för Helena Linde att kunna göra en oberoende och förutsättningslös bedömning i målet.

Yrkande

Jag yrkar på att prövningstillstånd beviljas, eftersom det är av vikt för ledning av rättstillämpningen, och att Högsta Förvaltningsdomstolen upphäver Stockholms kommuns beslut.

Uppfattningen att plikten att acceptera kontant betalning skulle vara förhandlingsbar, finns omnämnd i tre domar¹, men utan egentlig motivering eller stöd från lagens förarbeten. Denna uppfattning härrör eventuellt från ett ställningstagande i Riksbanken runt år 2010 i samband med regeringen Reinfeldts beslut att prioritera kortbetalningar.

Med vänlig hälsning



Bertil Friman

¹ Svea hovrätt ÖÅ 1269-11 (2011-03-11), Kammarrätten i Sundsvall 852-12 (2013-06-05) och Högsta Förvaltningsdomstolen HFD 2015 ref. 49 (2015-09-10).

Myntbetalning i biljettautomater

Arbetsgivar-kollanström, Demokrati, jämlikhet, Ekonomisk, juridisk, Hälso- och välfärd, Integration, socialt ansvar, Integration, socialt ansvar, Nätverks- och digitalisering

Svenska / Samfundets ansvar / Trafikförordningen / Trafikförordningen

Postadress: Box 100, 100 100

Myntbetalning i biljettautomater

I takt med att det blir allt vanligare att betala med kort eller telefon för parkering får SKL ofta frågor om kommunerna även måste möjliggöra myntbetalning.

Trafiklagen finns bestämmelser om att sedlar och mynt är lagliga betalningsmedel och att var och en är skyldig att ta emot sådana, som betalning.

Såna biljetter som dock i ett avsnitt kommit fram till att man kan inga avtal bestående vilket betalningsmedel som ska gälla. Villkor kan också ställas om att betalning ska ske på annat sätt än med sedlar och mynt.

Kommunen har mandat

Ved stödet i Trafikförordningen har kommunen mandat att meddela lokala trafikföreskrifter som begränsar betalningsmöjligheterna på allmän plats till exempelvis kort eller telefon.

Sådana lokala trafikföreskrifter bör inte utformas ut med viljan från enligt Transportstyrelsens föreskrifter. Däremot ska de anges på platsen där betalning ska ske.

Av trafikförordningens 5 kap 40a 5 framgår att avgift ska betalas på det sätt som anges på platsen ...

Det finns således juridiskt stöd för att sätta myntbetalning som kommunen vill delta. Vid kommunen möjligen kan då utifrån synpunkter från medborgare som vill kunna fortsätta betala med mynt.

Kontaktuppgifter juridik

Vi har telefoner med förbehåll för andra åtaganden. När du oss med via telefon, skicka e-post så kontaktar vi dig.

Rättsrådgivning per telefon och e-post är arbetsinsatsen ungefär en timme per åtagande ingår förundtagningen för rådgivning och konsultverksamhet som inte avser rättsliga processer. Tabellerna för och med den 1 februari 2013. 1.500 kronor per timme exklusive reskostnader och moms. När vi tillfälligt som ordbud eller biträde i rättsliga processer hos myndigheter eller domstolar tar betalt 41.500 kronor per timme exklusive reskostnader och moms.

Om väl senare

Germund Persson
Chefsjurist
08-452 79 82, e-post: g.persson@skl.se
fredag 15.00-16.00
germund.persson@skl.se

Chefsjurist, värdande, miljö- och byggsektör, plan- och byggsektör, fastighetsjuridik, exploateringsjuridik, parkeringsjuridik, vägsektör och grönstruktur.

Kontaktuppgifter juridik

Johan Larsson
Förbundsjurist
08-452 79 79, telefontid: 13.00-15.00
johan.larsson@skl.se

Plan- och byggsektör, fastighetsjuridik, arrenderätt, miljö- och strandskydd samt ordningslagstiftning

Ylva Lindblom
Förbundsjurist
08-452 79 52, telefontid: torsdag-fredag 13.00-15.00
ylva.lindblom@skl.se

Socialrätt (inklusive LSS, LVU och LVU), kommunalrätt, förvaltningsrätt, offentlighet och sekretess, personuppgiftslagen, arbetsrätt

Helena Urtie
Förbundsjurist
08-452 79 76, telefontid: 13.00-15.00
helena.urte@skl.se

Kommunalrätt, grundlagsfrågor, EU-rätt - statsråd och konkurrens och rätt till valmyndighet

Magnus Ljung
Förbundsjurist
08-452 79 58, telefontid: 13.00-15.00
magnus.ljung@skl.se

Offentlig upphandling, avtalsrätt, offentlig säljverksamhet, statsråd, kollektivtrafik och kommunala bolagsverksamheter

Anne Mattsson
Förbundsjurist
08-452 79 49, telefontid: 13.00-15.00
anne.mattsson@skl.se

Miljö- och byggsektör, arrenderätt, lokalhyra, lokalhyra, lokalhyra, mineralagen, plan- och byggsektör, VA-lagen, lämningsverksamhet

Bilaga 1


FORVALTNINGSOMRÅDET
Dnr. 2017-05-16
Dnr. 2583-17
Sida 2

Ink. 2017-05-16
2583-17
Mål nr:
AVSÖ 3

Bilaga 2

Arkiv Redigera Visa Fönster Hjälp

1 / 8 100% Verktyg Signera Kommentera

 **Linköpings kommun** 1 (8)

Miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen 2013-09-30 Dnr Sbn 2013-408
Johan Fällström, 013-206863

Samhällsbyggnadsnämnden

Upphandling parkeringsautomater

FÖRSLAG TILL BESLUT

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att upphandla parkeringsautomater i enlighet med "Framtidsscenario 4 – Framtidstro".

Arkiv Redigera Visa Fönster Hjälp

6 / 8 100% Verktyg Signera Kommentera

6

JURIDISKA KLARLÄGGANDEN

Information från Sveriges Kommuner och Landsfing.
Med stöd av Trafikförordningen har kommunen mandat att meddela lokala trafikföreskrifter som begränsar betalningsmöjligheterna på allmän plats till exempelvis kort eller telefon.

Sådana lokala trafikföreskrifter behöver inte märkas ut med vägmärken (enligt Transportstyrelsens föreskrifter). Däremot ska det på platsen anges hur betalning ska ske.

Av Trafikförordningens 3 kap 49a § framgår att "Avgift ska betalas på det sätt som anges på platsen ..."

Det finns sålunda juridiskt stöd för att slopa myntbetalning om kommunen vill göra så. Vad kommunen möjligen kan råka ut för är synpunkter från medborgare och andra parkerare som vill kunna fortsätta betala med mynt i parkeringsautomaten.

Frågor kan ställas till Lars Ahlman, tfn 040-34 35 75, 0708-34 35 75,
e-post: lars.ahlman@skl.se